

**RÅDET FÖR PEDAGOGISKT UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA
(PUD-RÅDET)****Datum:** 2019-10-15**Plats:** Högskolan Dalarna, Falun, lokal C339.

Deltagare: Maria Almqvist, Lärarförbundet, Niclas Arkåsen, Falun, Evelina Bark Nordin, Gagnef, Hanna Bergman, Hållbart i Dalarna, Filippa Bergqvist, PUD, Inger Bexelius Lange, Hofors, Jessica Carlberg, Ludvika, Jörgen Dimenäs, HDa, Eva-Lena Embretsen, PUD, Bengt Ericsson, PUD, Helena Eriksson, HDa/Borlänge, Ulrika N Eriksson, Ludvika, Ulrika Forssell, Borlänge, Carin Fredlin, Leksand, Mikael Fältsjö, förbundschef VBU, Anna Karin Fändrik, PUD, Peter Gabrielsson, HDa, Catarina Gehlin, Lärarförbundet, Mattias Gradén, PUD, Stefan Grybb, Hedemora, Sara Irisdotter Aldenmyr, HDa, Lotten Klück, Rättvik, Lena Knies, HDa, Lars Linder, PUD, Maria Lindstens, HDa, Mats Lundgren, PUD, Torbjörn Martinsson, Malung-Sälen, Tobias Mårtensson, Säter, Hanna Meijer Holmqvist, Lärarnas Riksförbund, Ulf Nyttell, PUD, Gunillahelen Olsson, Mora gymnasium, Therese Sarenbrant, Gävle, Mattias Scandola, Orsa, Inga-Lena Spansk, Mora, Maria Sundström, Falun, Satu Sundström, PUD, Mats Tegmark, HDa, Sofia Walter, PUD, Ylva Åkerberg, Avesta, Berith Öhrn, PUD.

PROTOKOLL

2019-10-15

1. **Mötets öppnande**
 PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade välkommen och öppnade mötet.
 En kort presentationsrunda genomfördes.
2. **Val av mötessekreterare**
 Satu Sundström valdes till mötessekreterare.
3. **Godkännande av dagordning**
 Övriga frågor: se 15 nedan.
 Med dessa tillägg godkändes dagordningen.
4. **Aktuellt på Högskolan Dalarna**
 Bengt Ericsson, chef för Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD), påminde kortfattat om syftet med PUD; en mötesplats för lärare, skollidare och forskare, som vill arbeta med att utveckla skolans verksamhet i PUD-regionen genom utbildning, forskning, projekt och erfarenhetsutbyte.

 Aktuellt på Högskolan Dalarna (HDA):
 - Campus i Borlänge flyttas till Borlänge centrum.
 - Utbildnings- och forskningsstrategin – en första skrivelse har gått på remissrunda och mötts av viss kritik.
 - Budgetpropositionen. Sammantaget innehåller propositionen rejält ökade resurser till skolutveckling, särskilt för att motverka lärarbristen, bland annat till KPU/VAL vid åtta lärosäten, öronmärkta medel till utveckling av Arbetsintegrerad lärarutbildning (AI) vid sex lärosäten, permanentning av övningskolor och statliga medel till Fler vägar in i läraryrket samt satsning på professionsprogrammet/karriärlärare, Läslyftet inklusive kollegialt lärande, Lärarlyftet, Fortbildning för rektorer (FFR) och Samverkan för bästa skola (SBS).
 - Personal vid HDA: Avdelningschef Peter Gabrielsson tillträder som chef för grundskolan i Borlänge kommun, tillsammans med Ulrika Forssell, den 2 december. Magnus Jobs lämnar uppdraget som akademichef för Utbildning, hälsa och samhälle. Ny akademichef från och med 1 januari 2020 blir Maria Jansdotter Samuelsson, som närmast kommer från Karlstads universitet.
5. **Aktuellt i PUD-regionen**
 Inga-Lena Spansk föredrog angående:
 - Budgetpropositionen
 - Lärarassistenter
 - Nätverk lärarförsörjning
 - Skolchefsutbildning

PUD 191015.pptx

 Några kommentarer:
 Summa bidrag i praktiken 110 milj.
 Kommunerna önskar generellt färre riktade bidrag.
 Satsning på lärarassistenter. Andra beteckningar kan användas. Stödmaterial utarbetas.
 PUD kontaktade av företag som vill höja sin status. Detta måste diskuteras.
 Resurser finns på HDA. Bengt förordar samverkan i regionen.
 Inga-Lena och Ulrika Forssell ingår i nätverk angående lärarförsörjning. De rapporterar till PUD-AU.

Utvecklingstema: Befintlig samverkan samt nya utmaningar i PUD-regionen

Under dryga 20 år har samverkan mellan regionens skolhuvudmän och Högskolan Dalarna (HöDa) pågått inom ramen för Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD). Den drivkraft som fört samarbetet framåt har varit en stark vilja att gemensamt skapa en hållbar och attraktiv skol- och utbildningsregion. En rad samarbetsprojekt har initierats och många av initiativen har vuxit och tagit form som självklara och internaliserade verksamheter i vardagsarbetet i skolan och på Högskolan. Exempel på dessa verksamheter är den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), ett flertal nätverk och utvecklingsgrupper, riktade kompetensutvecklingsinsatser, forskarskolan Skolnära, Skolforskningsfonden samt den Arbetsintegrerade lärarutbildningen. Om man delar upp insatsernas huvudsakliga riktning (eller syften) så kan man säga att de har två fokus.

Ett viktigt fokus är att utveckla verksamheternas själutvecklande kapacitet genom att öka den vetenskapliga kompetensen på alla nivåer i systemet.

Ett annat fokus är att stödja den grundläggande driften av respektive verksamhet, främst genom att förse verksamheterna med behörig kompetens.

Arbetet har i många stycken varit framgångsrikt och har också blivit uppmärksammat nationellt men det finns ingen anledning att slå sig till ro. Det finns tvärtom alla skäl att problematisera den verksamhet vi bedriver och hitta vägar fram för att göra aktiviteterna mer relevanta och ändamålsenliga. Under förmiddagen på dagens PUD-Råd kommer vi att rikta söklyktan på några av våra mest uppmärksammade verksamheter: *Skolforskningsfonden, Forskarskolan Skolnära, Kombinerade uppdrag och den Arbetsintegrerade lärarutbildningen.*

De tre förnämnda satsningarna har som huvudfokus att stödja och utveckla verksamheternas själutvecklande kapacitet och bygger i sin konstruktion på idén att skola och högskola bidrar till en interaktiv kunskapsproduktion. Den arbetsintegrerade lärarutbildningen å andra sidan är ett kreativt försök att bidra till driften genom att skapa *fler vägar till läraryrket.*

Alla dessa verksamheter har pågått under ett antal år och vi har nu erfarenheter som kan ligga till underlag för ett kollektivt lärande och avstamp inför nästa steg. Frågor som vilka styrkor, svagheter, möjligheter och hot som är förknippade med verksamheterna ska behandlas. Målsättningen är att staka ut en framtid för de befintliga verksamheterna men kanske också se att nya idéer och initiativ tar form.

6. Interaktiv kunskapsproduktion för att stärka den själutvecklande kapaciteten

(Skolforskningsfonden, Skolnära och Kombinerade uppdrag)

Fokus under passet är på hur den interaktiva kunskapsproduktionen mellan Högskolan och skola/förskola kan utvecklas.

Mattias Gradén, verksamhetsutvecklare vid PUD, utgick i sin presentation från PUD:s portalparagraf: Att skapa en regional verksamhet genom samverkan. Han använde en modell för interaktiv kunskapsproduktion med syfte att stärka den själutvecklande kapaciteten, som kopplades till PUD-triangeln och frågan Hur möter akademien/staten förändringar i läraruppdraget? Strategi 1: Spridning, till exempel doktorsavhandlingar, föreläsningar, "Knowing that". Läraren får nytt uppdrag. Strategi 2: Utbildning, stödmaterial, kurs, idé om läraruppdrag möter andras, forskning visar på bättre resultat om man jobbar ihop, samsyn genom kollegialt lärande skapar en lärandemiljö, som gynnar eleverna, även billigt för staten trots handledare och material. Behövs även externa personer. Strategi 3: Interaktiva kunskapsprocesser, erbjudande om forskning som kunskapsprocess, inte quick fix, forskare och verksamma i armkrok, miljön blir också lärande för akademien, forskningen behöver ta tempen. Strategi 4. Mäklande.

Exempel:

Bengt Ericsson presenterade kortfattat Skolforskningsfonden 2009-19. Modell för att problematisera aktuella frågor i skolan, utvecklingsprocess. Forskare och

kommun(er) arbetar i samverkan. Fonden bekostar forskarmedverkan. Volymer: Total investering 23 miljoner. 32 projekt genomförda, 16 avslagits. Ny forskning, ny kunskap har presenterats. Hur relevant är den? Hur har man lyckats med spridning? Hur utveckla? Lista på genomförda projekt sammanställs.

Mattias presenterade forskarskolan Skolnära, som har funnits sedan 2008. Forskare knutna till verksamheten. Rapport är utskickad till knutna till PUD-samarbetet, som satsat resurser. Rapporten presenterar forskarutbildades röst: 28 individer, 23 intervjuade. Målet är en licentiatexamen men 61% har gått vidare till doktorsnivå. Fokus har på senare år legat på grundskolans tidigare år. Finansieringslösningar – se rapporten. Motivbilder för att starta: inre, strategisk, didaktisk. Upplevelse av skolans engagemang: intresse för hur organiserat, mindre för arbetets innehåll. Efter studierna: roll som lektor i skolan respektive inte – besvikelse. Slutsatser: oklart syfte med den regionala satsningen, individens intressen kommer före organisationens behov, idén om skolutveckling är inte tydlig, ytor och redskap för samverkan saknas.

Gunillahelen Olsson, rektor Mora gymnasium, informerade utifrån ett rektorsperspektiv om Martin Göthberg, som har ett kombinerat uppdrag: 20% HDa, undervisar vid gymnasiet 40%, FoU 30% samfinansierat, 10% frilans. Syftet för Mora gymnasiums del med denna lösning leder till skolutveckling, att hitta former för kollegialt lärande – där är Martins roll viktig. Han har starkt mandat från lärarkåren. Konflikt: tar tid, som alltid i processbaserad utveckling. Leder gruppen svensklärare inklusive forskare vid HDa.

Helena Eriksson, kombidoktorand i Borlänge kommun, betonade vikten av interaktiva kunskapsprocesser - arena måste finnas. Modell finns i Stockholm.

PUD råd HE (1).pptx

Sara Irisdotter Aldenmyr, professor i pedagogiskt arbete och forskningsledare presenterade forskningsprofilen Utbildning och lärande. I den finns ca 70 forskare. Sara betonade vikten av ständig kommunikation angående exempelvis forskningsidéer för att undvika missförstånd. Utmaningar: glapp mellan vad man lär och verkligheten, skolor vänder sig till andra aktörer, inte till akademien, forskningen upplevs inte relevansgöra.

Vilken vetenskaplighet möter i lärarutbildningen? Lärarkompetensen möter ifrågasättanden på många håll. Man får lov att lära av kritiken: den forskning som inte leder till bättre resultat, glider bort från skolan. Forskning som ställer frågor är också bra för skolan - men lägger man örat mot rälisen? Är det önskvärt? Forskning som utgår från vardagspraktik som möjlig/önskvärd - What works? Forskning som problematiserar, ställer frågor men inte ger svar - What should work? Kan forskningen vara praktisknära? Man kan sortera i dels grundforskning dels forskning med i detta sammanhang anknytning till skolan. Grundforskning kan man inte ställa höga krav på. Den forskningen finns inte med i forskningsprofilen Utbildning och lärande, men är naturligtvis intressant allmänt. Forskning med anknytning till skolan behöver inte nödvändigtvis utföras med örat mot rälisen. Men den praktisknära skolforskningen ställer stora krav på just detta och på implementering. För att det ska fungera krävs samverkan, där kompetenserna överlappar varandra. En målsättning i forskningsprofilen är att det ska vara möjligt att identifiera den forskning man sysslar med.

ppt oktober 2019.pdf

SWOT på post-it lappar med fokus hot utifrån redovisade sätt att stärka den självutvecklande kapaciteten genom interaktiv kunskapsproduktion: brist på resurser, personal, kompetens, tid, mis-match, facklig kommentar – olika intressenter.

7.

Fler vägar till läraryrket genom Arbetsintegrerad lärarutbildning

Jörgen Dimenäs, professor i pedagogiskt arbete och följeforskare, fördrog angående Arbetsintegrerad lärarutbildning (AI) med utgångspunkt från sin rapport AI-utbildning. Samlade erfarenheter.

AI ppt PUD okt
15.pptx

Utvärderingsrapport
191015 Arbetsintegre

Rapporten visar hur det ser ut idag utifrån besök på skolor och en enkät, som har besvarats av alla studenter och rektorer i den första kullen (ht 17). Några områden som särskilt undersökts är söktryck - stort, om rektorer anser AI vara ett bra sätt att rekrytera personal - ja, och vilka förutsättningar studenterna ges - arbetsbördan är tung, koordinationen mellan HDA och skolorna är inte optimal. I stort är reaktionerna mycket positiva: AI - konceptet ger goda lärare. I rapporten finns även utvecklingsförslag.

Ytterligare kommentarer:

Kurserna hakar inte i varandra tillräckligt bra vad gäller innehållsprogression.

Viktigt för de studerande att få möta lärare i verksamhet.

Rektors roll är central enligt studenterna, vilket rektorerna inte helt har uppfattat.

Rekommendationer: Håll fast vid idén om att inte lära om att vara lärare utan vara i, att kommunerna och Högskolan är likvärdiga parter och att PUD fortsätter som viktig aktör. Utveckla: VFU, rimlig arbetsbörda, delaktighet i planeringen från studenterna sida.

AI idag. Anna Karin Fändrik redogjorde för KPU, antagna via VAL. Det upplevs som komplicerat att söka och bli antagen i och med att man måste ha ämneskunskaper och en tjänst. Omgång 1 (ht 17) antogs 16 studenter. Matchningen fungerade inte bra. Omgång 2 antogs 10 studenter. Matchningen fungerade bra. Omgång 3 (ht 19) antogs ca 10 studenter. Avtalet fungerar bra. Många pressar sig hårt för att av ekonomiska skäl bli klara med utbildningen snabbt. Lena Knies (tidigare Åström) redogjorde för att antagning en månad tidigare (15 februari – 15 mars) till grundlärarutbildningen 4-6 har fungerat bra. Många antogs men endast 25 antagna påbörjade utbildningen. Skälen till det ska undersökas. Utvärderingar pågår av de tre grupper som nu är igång, omgång 1 och 2 med inriktning NO/Teknik, omgång 3 även SO. Viktigt är att hitta balans mellan tid för arbete respektive studier och att tjänsten som lärare fungerar.

Gruppdiskussioner om AI i anslutning till Jörgen Dimenäs rapport: utmaningar och möjligheter, rektors roll, hur stötta?

Några kommentarer:

Alltför många ser inte allvaret i den lärarbrist, som skolan befinner sig i idag.

Det bör fördjupas/tydligare förklaras på vilket sätt rektor är viktig.

Tjänsteplaneringarna på skolorna är inte i fas med HDA:s antagning.

Ekonomi kontra resurser, politikernas roll, matchning, behov, informationsflödet HDA – kommunerna för att underlätta processen.

Önskvärt att processen kring antagning till KPU också startar tidigare. Denna styrs nationellt men nödvändiga förordningsförändringar är under utarbetande. Kommentar till upplevd hög arbetsbelastning: den studerande måste avstå från att ta på sig till exempel extra undervisning.

Framgångsfaktorer: Den samverkan mellan kommunerna och HDA som under lång tid har byggts upp i PUD-regionen samt Lars Linders funktion, som en brygga mellan studerande, rektorer och HDA. Betonades den goda vilja som finns i skolorna att lösa uppkomna problem. Konceptet har prövats/ska prövas vid ytterligare lärosäten med växlande resultat. Viktigt är att vi lär av varandra.

Bengt Ericsson sammanfattade med att AI är en väl fungerande utbildning, som går att utveckla ytterligare. Beslut måste fattas om eventuell fortsättning. Förfrågan kommer att gå till kommunerna om medverkan och i så fall med hur många platser och vilken inriktning. En snabbkontroll tyder på att tillräckligt

många kommuner är intresserade. Inventering av behov behöver göras. Detta gäller även lärare i fritidshem där platser ht 20 kommer att kunna erbjudas i samverkan med Högskolan i Gävle.

LUNCH

8. **Satsningen på Styrning, Organisation och Ledning (SOoL)**
 Ulf Nytell, utbildningschef vid PUD redogjorde kortfattat för läget inför en ansökan om att få bedriva Rektorsprogrammet (Rp) 2021-27.
 Goda förutsättningar är samarbetet inom PUD och den kompetens som byggs upp via arbetet i flera kommuner inom projektet Samverkan för bästa skola (SBS) samt den forskning som bland andra Eva-Lena Embretsen och Stefan Weinholz bedriver. Anledningen till att HDa i samverkan med Linköpings universitet och Mälardalens högskola (Mdh) fick nej på ansökan om att ge RP från och med 2015 var bristen på formell akademisk kompetens, särskilt mot styrning och ledning. Att ge RP i samverkan med Mdh och Örebro universitet (Öu), som planen ser ut, innebär stora fördelar för regionen. En sådan samverkan innebär bredare kompetens och ett större upptagningsområde samt genererar ytterligare utveckling genom fortbildning och nätverk. Från och med perioden 2021- deltar även förskolerektorer i utbildningen, vilket vidgar målgruppen betydligt. Utbildningen genomförs, som hittills, på 20% under tre år och ger 30 hp. En förändring mot tidigare är att kursen Mål- och resultatstyrning blir Systematiskt kvalitetsarbete. De lärosäten som ger utbildningen tilldelas inte ett specificerat antal platser utan ett visst antal personer måste följa utbildningen för att det ska gå runt ekonomiskt.
 Planen framåt är att öka den formella akademiska kompetensen genom att anställa en professor i pedagogiskt arbete, fortsätta bygga upp kompetensen inom SOoL, genom forskarutbildning och SBS samt hitta samverkansformer med Mdh och Öu inför en ansökan. En förutsättning är skolhuvudmännens engagemang, bland annat som remissinstanser.
9. **PUD-riksdag**
 Mattias Gradén och Sofia Walter, partnerskoleutvecklare samt Mikael Fältsjö, förbundschef VBU och Inga-Lena Spansk föredrog angående den planerade PUD-riksdagen. Ett arbetsmaterial hade skickats ut inför detta möte (Think tank i Dalom).
 Datum för PUD-riksdagen är bestämt till 29 april 2020. Temat kretsar kring Skolutveckling på vetenskaplig grund – en nationell utmaning att mötas kring regionalt. Maximalt 200 personer deltar. Platserna fördelas i proportion till respektive kommuns storlek – mellan fem och tio personer - och deltagarna väljs av skolhuvudmännen. Tre föreläsningar (preliminärt Anna Ekström, Sara Irisdotter Aldenmyr och Björn Åstrand) planeras, att samlas kring i seminarieform. Seminarierna leds av representanter från PUD-Rådet. Föreläsningarna ska vara korta för att ge tid för diskussion. Ett viktigt syfte är att nå fler än skolcheferna, på alla nivåer, så exempelvis lärare och politiker, typ nämndordföranden samt facklig representation. PUD-riksdagen ska vara ett led i ett utvecklingsarbete och göra PUD-samarbetet mera bekant för fler. Finansieringen sker delvis via ULF (Utveckling, Lärande, Forskning) så kostnaden per deltagare beräknas bli låg.
10. **Processkartläggning av läraraspirantprogrammet (Arbetsintegrerad lärarutbildning).**
 Mikael Fältsjö redogjorde för Modellvårdsgruppens pågående arbete angående kvalitetssäkring av AI. Se bilagan Beställa processtöd.
 Syftet med arbetet är att tydliggöra de olika delarna av processen i AI –processen: ansökan till antagen - och kommer - och anställd, för att ge förutsättningar att kunna förbättra hanteringen av dem till en väl fungerande helhet. Det är viktigt att alla aktörer, även mindre kommuner, känner att man äger och deltar i projektet och att bibehålla detta samt uthållighet, inte tappa fart och engagemang.
 Frågor att ställa är hur processerna ser ut och vilka faktorer som påverkar för att få fram en gemensam bild.
 Idag är inte processen Att antas som läraraspirant, det vill säga antas av HDa och anställas av arbetsgivaren, helt tydlig.
 En gemensam assesmentfunktion har varit uppe tidigare och kan eventuellt tas upp igen.
 En arbetsgrupp på 8-10 personer tillsätts av Modellvårdsgruppen.

- 11. Övningsskoleprojektet/Partnerskoleprojektet**
Sofia Walter, VFU-samordnare, föredrog angående partnerskoleverksamheten.
HDA har nu många studenter som påbörjar förskolläraryrket och grundläroprogrammet vilka är bosatta i Dalarna. Detta har Högskolan fått önskemål om via regionens skolhuvudmän. Dessvärre är det inte helt enkelt att få tag på VFU-platser till alla studenter. Det är viktigt att vi förvaltar det gynnsamma läget vi nu har, med många blivande lärare som bor i regionen genom att hitta bra placeringar till alla dessa studenter. Det är dessutom centralt att bevaka att det finns många VFU-handledarutbildade lärare i alla kommuner, inte minst de stora kommunerna där flertalet studenter är bosatta. Det finns annars risk för att HDA måste gå tillbaka till webbaserad utbildning, som när det gäller 7-9 och ämnesläroprogrammet.
Kommentarer:
Det kan ibland, av olika skäl, vara svårt att placera VFU i önskad kommun. Eventuellt kan man hjälpas åt över kommungränserna.
Lärare i verksamheten har svårt att prioritera handledning under de förhållanden som råder nu, med stor brist på behöriga lärare. De handlar om lärares arbetsmiljö.
Den stora gemensamma utmaningen är lärarbristen och kompetensförsörjningen. Om skolorna inte tar emot VFU-studenter blir situationen på sikt ännu mera ansträngd.
- 12. Val av ordförande i PUD-rådet för perioden 1 jan 2020 - 31 dec 2021**
Bengt Ericsson föredrog angående val av ordförande i PUD-Rådet för perioden 1 jan 2020 - 31 dec 2021. Nuvarande ordföranden Inga-Lena Spansk deltog inte under denna punkt.
Håkan Elfving, Gagnef och Lars Kratz, Rättvik, har fungerat som valberedning. Detta godkändes.
Valberedningen föreslår fortsatt förtroende för sittande ordförande.
Beslut: Inga-Lena Spansk valdes enhälligt till ordförande för PUD 1 januari 2020 – 31 januari 2021.
- 13. Minskat matsvinn i Dalarnas skolkök**
Projektledare Hanna Bergman från Hållbart i Dalarna informerade om projektet Minskat matsvinn i Dalarnas skolkök. Projektet har fått bidrag från Naturvårdsverket och sker i samverkan med 2047 Science Center i Borlänge. Syftet är att minska matsvinnet i Dalarnas kommunala skolkök. Ett skäl är att matsvinnet är en starkt bidragande orsak till vår påverkan på klimatet. Målsättningen för Agenda 2030 är att halvera det globala matsvinnet. Idag slängs 1/3 av all mat vilket genererar en stor mängd växthusgaser. Alla Dalakommuner deltar i projektet, som är ett delprojekt av Dalarna minskar avfallet. En avfallsplan finns för att minska både mängden avfall och dess skadlighet. Fokus ligger på förebyggande och återbruk. Målet är att halvera svinnet i skolköken till 2030. Själva projektet pågår till och med 2020. Hösten 20 utbildas elever och pedagoger utifrån framtaget digitalt utbildningsmaterial. Hanna Bergman uppmanade till att sprida denna information och gärna komma med synpunkter.
- 14. Mötesdatum ht 19 och vt 20**
AU: 19 nov 9-13
AU: 13 dec 9-13

VT 2020
AU: 28 jan 9-13
Råd: 10 mars 9-16
AU: 21 april 9-13
AU: 16 juni 9-13 (reserv)
- 15. Övriga frågor**
Mattias Gradén informerade om Lärcirklar förskoleklass.
Några få platser finns kvar.

Mikael Fältsjö kommer att skicka ut en inbjudan till ett skolchefsnätverk. Planen är att starta med ett möte per termin.

16.

Mötets avslutande

Ordförande tackade alla närvarande och avslutade mötet.

Satu Sundström
Sekreterare

Bengt Ericsson
Justerare